

Náhrada škody způsobené trestným činem

Nárok na náhradu škody způsobené trestným činem třetí osobě nebo cizí právnické osobě zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ní může v adhezním řízení uplatnit pouze právnická osoba nebo fyzická osoba (zaměstnavatel), u níž je zaměstnanec v době způsobení škody v pracovním poměru. Poškozené třetí osobě nebo cizí právnické osobě v takovém případě nárok na náhradu škody vůči zaměstnanci nenáleží; své nároky může uplatňovat pouze vůči zaměstnavateli, u něhož byl pachatel v době činu zaměstnancem, nikoli však v trestním řízení proti takovému pachateli.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 736/2003, ze dne 30.7.2003)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání dne 30. 7. 2003 o dovolání obviněného A. R., proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 2. 2003, č. j. 4 To 1/2003-149, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Třebíči pod sp. zn. 3 T 3/2002 tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje v celém rozsahu výrok o náhradě škody z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 2. 2003, č. j. 4 To 1/2003-149, a z rozsudku Okresního soudu v Třebíči ze dne 7. 11. 2002, č. j. 3 T 3/2002-130, podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušenou část obou rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, ke které došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265m odst. 2 tr. ř. ve spojení s ustanovením § 265 tr. ř. se poškozený JUDr. F. M., advokát se sídlem advokátní kanceláře v B., Š. 41, správce konkursní podstaty úpadce R. z., s. a ú. d., n. Č. 43, 676 00 M. B., okres T. odkazuje podle § 229 odst. 1 tr. ř. s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Z odůvodnění :

V trestní věci vedené u Okresního soudu v Třebíči pod sp. zn. 3 T 3/2002 podal obviněný dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 2. 2003, č. j. 4 To 1/2003-149, jímž byl z podnětu odvolání obviněného podle § 258 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek Okresního soudu v Třebíči ze dne 7. 11. 2002, č. j. 3 T 3/2002-130, zrušen ve výroku o vině trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. (bod 1 napadeného rozsudku), ve výroku o trestu a ve výroku o náhradě škody. Za podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. při nezměněném výroku o vině pod bodem 2) napadeného rozsudku byl obviněný A. R. nově uznán vinným v bodě 1) napadeného rozsudku trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. Za uvedený trestný čin a za trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., ohledně něhož zůstal napadený rozsudek nedotčen, byl obviněnému podle § 250 odst. 2 tr. zák., za použití § 35 odst. 1 tr. zák. uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 8 (osmi) měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. a podle § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 18 (osmnácti) měsíců. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit poškozenému JUDr. F. M., advokátu, B., Š. 41, správci konkursní podstaty družstevní záložna: R. z., s. a ú. d. se sídlem M. B., n. Č. 43, okres T. škodu ve výši 35.050,- Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl poškozený se zbytkem nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních. Pro skutek, v němž byl spatřován dílčí útok pokračujícího trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. a jež je specifikován ve výroku rozsudku odvolacího soudu, byl obviněný podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

V rámci mimořádného opravného prostředku obviněný uplatnil dovolací důvod ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., protože rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Dovolání obviněného směřuje jednak proti výroku o vině pod bodem 2) výroku rozsudku nalézacího soudu týkající se trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., jednak proti výroku o náhradě škody. Obviněný namítl, že ze zjištěného skutkového stavu nelze dovodit naplnění formálních znaků skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák., neboť nebylo prokázáno, že by finanční částku 25.000,- Kč převzal poté, co jinou osobu uvedl v omyl či využil něčího omylu. V tomto směru obviněný považuje za stěžejní výpověď svědkyně M. M. V otázce náhrady škody soudům vytkl, že se neřídily obecně závaznými právními předpisy upravujícími náhradu škody. Domnívá se, že za způsobenou škodu neodpovídá on, nýbrž jeho tehdejší zaměstnavatel. Ke škodě totiž došlo podle jeho názoru v přímé souvislosti s plněním jeho pracovních povinností vyplývajících z existujícího pracovního poměru. Proto je přesvědčen, že nárok na náhradu vůči němu může uplatňovat podle pracovněprávních předpisů toliko zaměstnavatel. V závěru dovolání obviněný poukázal na nesprávné označení poškozeného, kde místo R. z., s. a ú. d. M. B., má být uvedena R. z., s. a ú. d. K tomu obviněný uvedl, že vzhledem k opakovanému pochybení tato nesprávnost nespočívá v pouhé písařské chybě, a ve vztahu k náhradě škody může způsobit nepřekoumatelnost a nevykonatelnost příslušného rozsudku.

V závěrečném petitu obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud k podanému dovolání rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 4 To 1/2003, zrušil podle ustanovení § 265k odst. 1 tr. ř. a podle § 265l tr. ř. věc tomuto soudu vrátil, aby ji znovu projednal a rozhodl.

K dovolání obviněného se vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství v Brně. Uvedl, že námitka týkající se absence zákonného znaku trestného činu podvodu „uvede někoho v omyl nebo využije něčího omylu“ sice odpovídá formálně deklarovanému dovolacímu důvodu, nicméně při posuzování její důvodnosti je nutno vycházet ze skutkových zjištění vylíčených v tzv. skutkové větě a rozvedených v odůvodnění soudních rozhodnutí. Nelze tudíž přihlížet k té části argumentace, ve které dovolatel provádí vlastní hodnocení výpovědi svědkyně - pokladní R. z. M. M. Za částečně důvodné označil státní zástupce námitky týkající se výroku o náhradě škody. Podle jeho názoru jsou neopodstatněné námitky obviněného ve vztahu ke škodě způsobené trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. Pokud obviněný podle skutkových zjištění podvodně vylákal od poškozeného finanční částku 25.000,- Kč, nelze dovozovat, že by šlo o činnost, ke které byl použit svým zaměstnavatelem. Státní zástupce vyslovil přesvědčení, že v tomto směru šlo o evidentní exces obviněného z plnění pracovních povinností. Obviněný tudíž za škodu způsobenou poškozenému peněžnímu ústavu ve výši 25.000,- Kč trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. je odpovědný podle obecného ustanovení § 420 občanského zákoníku. Odlišná situace je podle státního zástupce ohledně škody způsobené trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. V daném případě má státní zástupce za to, že nebyly splněny zákonné podmínky k tomu, aby obviněný R. byl podle § 228 odst. 1 tr. ř. zavázán k jejich náhradě, neboť podle popisu skutku pod bodem 1) výroku o vině obviněný věci k provedení servisu převzal jako zaměstnanec firmy A. M., K., přičemž ze skutkových zjištění nevyplývá, že by již v době převzetí věcí jednal v trestněprávně relevantním úmyslu. Vzhledem k výše uvedenému proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 4 To 1/2003, ve výroku o náhradě škody a aby sám podle § 265m odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že zaváže obviněného A. R. podle § 228 odst. 1 tr. řádu k povinnosti nahradit poškozenému škodu ve výši 25.000,- Kč, se zbytkem nároku na náhradu škody nechť je poškozený podle § 229 tr. ř. odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání a shledal, že dovolání je ve smyslu § 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř. přípustné, neboť dovoláním je napadán rozsudek, jímž byl obviněný uznán vinným a byl mu uložen trest. Dovolací soud dále zjistil, že dovolání bylo v souladu s

ustanovením § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. podáno osobou oprávněnou, prostřednictvím obhájce, tj. podle § 265d odst. 2 tr. ř., přičemž lhůta k podání dovolání byla ve smyslu § 265e tr. ř. zachována.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat tehdy, spočívá-li rozhodnutí na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Toto znění citovaného ustanovení je třeba vykládat ve vztahu ke zjištěnému skutku tak, že o nesprávné právní posouzení může jít jednak v případě, kdy popsany skutek neodpovídá právní kvalifikaci toho kterého trestného činu, v úvahu však přichází kvalifikace trestného činu podle jiného ustanovení trestního zákona, anebo v případě, kdy skutek je kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde. Z uvedeného plyne, že prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze vytýkat pouze vady právní; nikoliv však již vady skutkové. V rámci dovolacího řízení jako řízení o mimořádném oprávněném prostředku totiž nelze přezkoumávat skutková zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, doplňovat dokazování či provádět hodnocení důkazů. Skutková zjištění jsou v řízení o dovolání hodnocena pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Výchozí bodem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. tak bude popis skutku obsažený ve skutkové větě výroku o vině.

Těžiště svých námitek obviněný spatřuje v tvrzení, že ve výroku o vině pod bodem 2) napadeného rozsudku jeho jednání z hlediska subjektivní stránky nemohlo naplnit po formální stránce znak trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., tj. že uvedl někoho v omyl či využil něčího omylu. Jak obviněný uvedl, ohledně finanční částky 25.000,- Kč prováděla šetření svědkyně M. M., rozhodně tedy nemohl ovlivnit její rozhodnutí finanční částku na základě konkrétní faktury vyplatit. Ačkoliv posouzení subjektivní stránky trestného činu je závěrem právním, nicméně vycházejícím ze skutkových zjištění, je zřejmé, že obviněný se neztotožnil s tím, jakým způsobem soud prvního stupně a posléze i odvolací soud hodnotily jednotlivé důkazy a jaký závěr z nich učinily. Takové námítky však nelze opřít o uplatněný dovolací důvod, z tohoto důvodu k nim Nejvyšší soud ani nepřihlížel. Jakkoli obviněný nesouhlasí s naplněním formálních znaků skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., ze skutkové větě výroku o vině jednoznačně vyplývá úmysl obviněného, totiž, že si musel být vědom toho, že faktura, kterou předložil a nechal si proplatit v družstevní záložně dne 11. 8. 2000, mu byla jinou pokladní vyplacena v hotovosti již dne 21. 7. 2000. Z uvedeného plyne, že v dané části by bylo dovolání nutno odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř., pokud by nebylo dovolání shledáno důvodným ve výroku o náhradě škody.

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost výroku rozhodnutí, proti němuž bylo dovolání podáno a shledáno důvodným, v rozsahu a z důvodů, uvedených v dovolání.

Podle skutkového zjištění se obviněný trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. dopustil tím, že „jako zaměstnanec firmy A. M., K., na základě smlouvy o zajištění technického servisu v R. z., s. a ú. (nesprávně uvedeno s. a ú.) d. M. B., okres T., převzal na základě předávacího protokolu do opravy dne 17. 8. 2000 v M. B., okres T., Scanner Umax 1220P, zdroj, kabel v hodnotě 1.830,- Kč a dne 16. 11. 2000 v M. B., okres T., počítačovou sestavu Case, Celeron 300 MHz, HD 1,2 GB, 32 MB RAM, grafickou kartu, v hodnotě 8.220,- Kč, které i přes výzvy do současné doby nevrátil a poškozené organizaci způsobil škodu ve výši 10.050,- Kč“.

U trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. je skutek založen na zjištění, že obviněný „dne 11. 8. 2000 v M. B., okres T., v R. z., s. a ú. (nesprávně uvedeno s. a ú.) d., M. B., si nechal proplatit v hotovosti 25.000,- Kč od pokladní M. M. za poskytnuté služby v měsíci červenci 2000, když tato faktura mu byla proplacena již dne 21. 7. 2000 jinou pokladní v hotovosti“.

Ačkoliv v odůvodnění rozsudku soud prvního stupně při ukládání povinnosti k náhradě škody její výši určil podle hodnoty zpronevěřených věcí a podvodně vylákané částky, již dostatečně ve výroku o náhradě škody nerozlišil, z jakého titulu svědčí poškozenému nárok na náhradu škody. Přitom v daném případě jde o otázku zásadního významu. Zatímco trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. se obviněný dopustil jako zaměstnanec firmy A. M., K., u trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. popis skutku pod bodem 2) rozsudku uvedenou charakteristiku obviněného jako zaměstnance neobsahuje. Dokonce odvolací soud označil podvodné jednání obviněného za exces, vybočující z rámce činnosti fyzické osoby – podnikatele. V tomto ohledu tedy výrok o náhradě jako celek nemůže obstát.

Podle ustálené soudní judikatury nárok na náhradu škody způsobené trestným činem třetí osobě nebo cizí právnické osobě zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ní může v adhezním řízení uplatnit pouze právnická osoba nebo fyzická osoba (zaměstnavatel), u níž je zaměstnanec v době způsobení škody v pracovním poměru. Poškozené třetí osobě nebo cizí právnické osobě v takovém případě nárok na náhradu škody vůči zaměstnanci nenáleží; své nároky může uplatňovat pouze vůči zaměstnavateli, u něhož byl pachatel v době činu zaměstnancem, nikoli však v trestním řízení proti takovému pachateli. Platí totiž, že podle § 420 odst. 2 občanského zákoníku osoby, které byly použity při činnosti právnické osoby, případně fyzické osoby a samy způsobily škodu v rámci jejich činnosti, za tuto způsobenou škodu neodpovídají, neboť odpovědnost za takto způsobenou škodu nese právnická osoba, příp. fyzická osoba; odpovědnost použitých osob podle pracovních předpisů tím však není dotčena.

Z uvedeného plyne, že k uplatnění nároku na náhradu škody v adhezním řízení ve vztahu k výroku o vině pod bodem 1) rozsudku není aktivně legitimován poškozený JUDr. F. M., advokát se sídlem advokátní kanceláře v B., Š. 41, správce konkursní podstaty úpadce R. z., s. a ú. d., n. Č. 43, 676 00 M. B., okres T., nýbrž zaměstnavatelka obviněného – paní A. M. Nárok na náhradu škody, byť v částečně prokázané výši 35.050,- Kč, proto neměl být poškozenému JUDr. F. M., správci konkursní podstaty R. z., s. a ú. d., přiznán.

S přihlédnutím ke skutečnostem shora uvedeným na podkladě podaného dovolání byl Nejvyšším soudem zrušen toliko výrok o náhradě škody. V souladu s ustanovením § 265 tr. ř. Nejvyšší soud poškozeného odkázal s jeho nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)

- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)